

EUROPEES PARLEMENT

SPECIALE UITGAVE

**EUROPESE RAAD
16 en 17 juni 2005
Brussel**

**TOESPRAAK VAN DE HEER JOSEP BORRELL FONTELLES,
VOORZITTER
CONCLUSIES VAN HET VOORZITTERSCHAP**

02/S-2005

Directoraat-generaal presidium

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2005

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER VAN HET EUROPEES PARLEMENT VOOR DE EUROPESE RAAD VAN 16 EN 17 JUNI 2005

Dames en heren, leden van de Europese Raad,

Wij zijn hier bijeen op een voor Europa moeilijk moment.

Twee van de landen die aan de wieg hebben gestaan van de Europese Gemeenschap hebben zich met ruime meerderheid uitgesproken tegen het Grondwettelijk Verdrag dat door u is ondertekend en dat door het Europees Parlement met grote meerderheid werd goedgekeurd.

Ik geloof dat de redenen waarom wij ervan overtuigd waren dat deze tekst de beste basis vormt voor een doelmatiger en democratischer functioneren van het Europa van na de uitbreiding, nog steeds geldig zijn.

Het is echter duidelijk dat veel van onze medeburgers hier een andere mening over hebben.

Op dit moment is niemand - ook het Europees Parlement niet - in staat een definitieve analyse te geven van de situatie, of met een miraculeuze oplossing te komen.

U heeft het Verdrag getekend en aan u is nu de taak te besluiten over de toekomst ervan.

Het is echter de taak van ons allen, de Europese instellingen en de nationale regeringen, om te proberen een uitweg te vinden uit de identiteitscrisis waarmee Europa in verscheidene landen is geconfronteerd.

In de eerste plaats wil ik enkele woorden wijden aan de besluiten die u de komende uren zult moeten nemen en die voor alle burgers duidelijk zullen moeten zijn.

De grote vraag die iedereen zich stelt is: moet het ratificatieproces van de grondwet nu worden voortgezet of niet?

De Raad zou kunnen besluiten dat de ontwerpgrondwet reeds ter ziele is.

Hiervoor zou het voldoende zijn als één enkele lidstaat formeel meedeelt dat hij niet zal overgaan tot ratificatie van het Verdrag.

Tot nog toe heeft echter geen enkel land, dus ook niet Frankrijk en Nederland, zonder wier instemming iedereen weet dat het Verdrag niet in werking zal kunnen treden, een voorstel hiertoe gedaan.

Een andere mogelijkheid is dat u besluit door te gaan met het ratificatieproces, wellicht volgens een aangepast tijdschema, dat de mogelijkheid biedt voor een periode van bezinning, debat en uitleg.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

Dit laatste heeft de voorkeur van een meerderheid van het Europees Parlement, dat zich terdege bewust is van het feit dat verscheidene landen het Grondwettelijk Verdrag reeds hebben geratificeerd, in sommige gevallen na een referendum.

Uit democratisch respect voor deze landen, en voor de landen die zich nog niet hebben uitgesproken, is een meerderheid van het Europees Parlement van mening dat alle landen in de gelegenheid zouden moeten worden gesteld hun standpunt, eventueel na aanpassing van het tijdschema, kenbaar te maken.

Mocht u hiertoe besluiten, dan moeten we deze ingelaste periode voor debat en bezinning goed gebruiken en voorkomen dat deze pauze van "stop and go" meer "stop" wordt dan "go". Ik wil nogmaals benadrukken dat het Europees Parlement, met of zonder pauze, nog steeds in meerderheid vóór voortzetting van het ratificatieproces is.

Verder zij het mij vergund u op het hart te drukken wat u volgens ons vooral *niet* zou moeten doen:

- Zich overgeven aan pessimisme en aanvaarden dat wij in Europa een stap achteruit doen. Dit zou betekenen dat wij toegeven aan populisme, opkomend nationalisme en verschansing achter de eigen landsgrenzen.
- Doen alsof er niets gebeurd is. Integendeel, er moet grondig onderzoek worden verricht naar de redenen voor de verschillende soorten "nee".
- Besluiten tot het inlassen van een pauze zonder de duur ervan van tevoren vast te stellen noch uit te leggen wat in die pauze gaat gebeuren.
- Beginnen te tornen aan het acquis communautaire, waarvan wij nu juist aan de kandidaat-landen vragen het over te nemen.
- Het debat overlaten aan de deskundigen en "kopstukken", die geacht worden "het te weten" of overhaast institutionele structuren te creëren die moeilijk te beheren zijn.
- Overgaan tot kunstgrepen of juridisch knutselwerk. De ontwerpgrondwet vormt één geheel waarvan elk element onlosmakelijk is verbonden met de overige, en waarvan het delicate evenwicht voorwerp is geweest van uitgebreide onderhandelingen. Zo verwijst ruim een derde van de artikelen van het eerste gedeelte naar het derde gedeelte van de grondwet. Sommige delen van de grondwet vereisen geen wijziging van de Verdragen, doch zijn nauw verweven met andere delen waarvoor wel een wijziging noodzakelijk is. Laten wij ervoor waken dat bij de burgers het idee gaat postvatten dat het project in onderdelen wordt gedemonteerd zonder acht te slaan op hun positieve of negatieve oordeel over het geheel.

Uiteraard is het aan de vertegenwoordigers van Frankrijk en Nederland om ons hun analyse te geven van het resultaat van hun referenda. Ik ben echter betrokken geweest bij het referendum in mijn eigen land, Spanje, en ook bij die in Frankrijk en Nederland en ik geloof:

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

1. Dat het positief is dat de burgers blijk hebben gegeven van hun soms gedreven belangstelling voor Europese vraagstukken. Het debat met de burgers moet worden voortgezet en dit begin van "Europeïsering van de politiek", moet worden benut.
2. Dat de verwerping van de grondwet meer het reeds bestaande Europa gold dan het Europa dat de burgers werd voorgesteld.

Er werd meer gediscussieerd over Amsterdam en Maastricht (deel III) dan over de nieuwe elementen van het Grondwettelijk Verdrag (delen I en II).

3. Dat de afwijzing betrekking had op de context, en niet zozeer op de tekst.

Deze context werd mede gevormd door:

- 3.1. de uitbreiding, of liever gezegd de reeds goedgekeurde uitbreidingen en de aangekondigde uitbreidingen.
- 3.2. het ontbreken van een Europees antwoord op de gevolgen van de globalisering voor onze maatschappelijke structuren.
- 3.3. het verschil in opvatting of de scheiding der geesten, die zich ten aanzien van de opbouw van Europa heeft gemanifesteerd tussen burgers, hun politieke elite en hun vertegenwoordigende instellingen.

Terecht of ten onrechte, veel kiezers, met name jongeren, waren van mening dat deze ontwerpgrondwet geen goede oplossingen bood voor de problemen in verband met groei en werkgelegenheid, en beschouwden Europa als het paard van Troje van een slecht aangepakte globalisering, of als verantwoordelijk voor grootschalige bedrijfsoverplaatsingen en immigratie.

Andere kiezers zijn van mening dat Europa teveel een regelmachine is en dat het te duur is, of zijn bang dat op termijn hun nationale identiteit verloren zal gaan.

De Europese droom, die er een is van vrede, democratie en samenwerking, is werkelijkheid geworden. En juist daarom is deze droom niet langer in staat de mensen te mobiliseren.

Europa is de geschiedenis van een succes. Succes kan echter dodelijk zijn als er nieuwe angsten opduiken die sterker zijn dan de oude dromen.

Wij moeten zoeken naar nieuwe redenen die het grote, uitgebreide Europa weer in staat zal stellen de Europeanen te mobiliseren en te motiveren.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

Enkele suggesties voor bezinning en/of actie in de toekomst

In welke richting moeten onze gedachten de komende maanden gaan en langs welke lijnen moeten wij handelen?

- In de eerste plaats moeten alle Europese instellingen en nationale regeringen zich gaan opwerpen als pleitbezorger van de Europese toegevoegde waarde, met name op sociaal-economisch gebied en op het gebied van de veiligheid.

Hoe kan men bijvoorbeeld *geen* waardering opbrengen voor het ongetwijfeld ook deze dagen op de agenda staande optreden van de Europese Unie op het gebied van terrorismebestrijding, het opzetten van een gemeenschappelijk visasysteem, een gemeenschappelijk beleid op het gebied van gegevensbescherming, of maatregelen op het gebied van civielrechtelijke samenwerking in de strijd tegen illegale immigratie?

Hoe kan men voorbijgaan aan de bestrijding van witwaspraktijken en het opzetten van een bureau voor de bescherming van de grondrechten? De agenda van Den Haag moet nieuw leven worden ingeblazen en beter worden uitgelegd aan onze medeburgers.

Ook zou het goed zijn als ministers niet Brussel de schuld geven van alle nationale problemen en dat zij, als zij vergaderingen van de Raden verlaten, niet systematisch spreken over winnaars en verliezers.

Dit laatste geldt ook voor de besprekingen die u gaat voeren over de financiële vooruitzichten.

Binnenkort zal het Parlement zich uitspreken over belangrijke wetgeving, wetgeving die in de campagnes voorafgaand aan de referenda reeds uitgebreid aan de orde is gekomen, zoals de voorstellen voor richtlijnen over liberalisering van de diensten en over de arbeidstijdenregeling.

Het debat hierover zal aansluiten bij het debat dat reeds heeft plaatsgevonden over de ontwerpgrondwet.

Het Parlement vertrouwt erop dat er een positieve dialoog zal plaatsvinden tussen de instellingen, en met name met het komende voorzitterschap van het Verenigd Koninkrijk.

Hoe dan ook, om iets te doen aan de context die heeft gezorgd voor het "nee", is het absoluut noodzakelijk dat in ieder geval twee belangrijke vraagstukken worden aangepakt:

- De grenzen van Europa

Bestaan deze grenzen? Zo ja, waar liggen zij? Zo nee, hoe komt dat? Wat zijn de geostrategische belangen van de Europeanen? Hoe kunnen wij hierover debatteren met de burgers?

In dit debat zal een onderscheid moeten worden gemaakt tussen de "hereniging van Europa", in het teken waarvan de recente uitbreiding heeft plaatsgevonden, en de toekomstige uitbreidingen.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

- Het Europees sociaal model

In plaats van het tegenover elkaar stellen van culturele, economische, sociale en politieke modellen, die niet noodzakelijkerwijs identiek zijn, kunnen wij misschien beter overeenstemming bereiken over de wijze waarop Europa moet reageren op de economische en sociale gevolgen van de globalisering, en ons hierbij laten leiden door de positieve en negatieve ervaringen die de verschillende landen hierbij hebben opgedaan.

- Over dit alles kan en moet het Parlement een plaats van debat zijn, ofschoon niet het enige forum, en een laboratorium voor ideeën, ofschoon niet het enige laboratorium. Wij zijn bereid om in samenwerking met de komende voorzitterschappen een bijdrage te leveren aan een debat dat wij gezamenlijk zouden kunnen organiseren.

Financiële vooruitzichten

Staat u mij nu toe in het kort het standpunt van het Europees Parlement over de financiële vooruitzichten, het tweede grote onderwerp op de agenda, toe te lichten.

Allereerst wil ik u echter zeggen dat het uitsluitend redeneren op basis van netto begrotingsbijdrage mijns inziens steeds nadrukkelijk getuigt van een eenzijdige en geboerneerde insteek, die ertoe bijdraagt dat de burgers de indruk krijgen dat zij belasting betalen aan een soort buitenlandse mogendheid zonder dat zij daar iets voor terugkrijgen.

Deze visie klopt niet. Wij werken immers samen omdat er wel degelijk een Europese toegevoegde waarde is, en omdat wij allen op verschillende manieren, rechtstreeks of indirect, ruimschoots hebben profiteerd van de Europese integratie.

Ik wil in dit verband verwijzen naar een voorbeeld dat gisteren in het Europees Parlement werd gegeven door een van de leden van de Commissie: de dankzij de interne markt gerealiseerde groei van het BBP in de afgelopen tien jaar bedraagt ongeveer 900 miljard euro. Dit is gemiddeld 6.000 euro per gezin in de Europese Unie. Ook zijn ongeveer 2,5 miljoen arbeidsplaatsen geschapen.

Daarnaast zijn er nog andere belangrijke afwegingen die niet kunnen worden vertaald in euro's.

De vraag is dus: Waarom zouden de burgers van Europa houden als hun alleen wordt uitgelegd dat Europa hun als nationaal belastingplichtige een fortuin kost?

Ik hoop daarom dat een akkoord over de financiële vooruitzichten niet alleen een positief signaal af zal geven in deze moeilijke tijden, maar dat dit ook het begin inluidt van een herbezinning op de doelstellingen die wij gezamenlijk willen realiseren en de hiervoor benodigde financiële middelen.

Zoals u weet, heeft het Parlement na acht maanden intensieve arbeid en met ruime meerderheid zijn formele standpunt bepaald over de financiële vooruitzichten.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

Het is voor de eerste keer dat dit gebeurt.

Ik zal hier verder niet over in detail treden.

U bent ongetwijfeld op de hoogte van het verslag-Böge, zoals het Europees Parlement op de hoogte is van de voorstellen van de Commissie en van het voorzitterschap van de Raad.

Het Parlement heeft een tussenpositie ingenomen, zij het dat die positie iets dichterbij het Commissievoorstel ligt dan bij het standpunt van het voorzitterschap ...

In het kader van zijn huidige bevoegdheden heeft het Europees Parlement zijn steun willen benadrukken voor het toekomstige beleid van de Europese Unie, de bevordering van de werkgelegenheid, onderzoek, innovatie en een belangrijke rol van de Unie op het internationale toneel.

Het Parlement is eveneens van oordeel dat meer middelen noodzakelijk zijn voor de nieuwe ruimte van veiligheid en rechtvaardigheid.

Op deze terreinen is een Europese toegevoegde waarde voor ons allen het best te verwezenlijken.

Het Europees Parlement is van oordeel dat de ambities die Europa zegt te hebben, niet kunnen worden gerealiseerd met een bijdrage van 1% van het BBP, zoals enkele landen beweren.

Het is nu aan u om een voorstel te formuleren. Het Parlement wil dat tijdig een akkoord wordt gesloten, maar zal niet instemmen met om het even welk akkoord.

In dit verband wil ik eraan herinneren dat de Raad niet alleen besluit over de financiële vooruitzichten. Voor goedkeuring hiervan is het akkoord van de drie instellingen noodzakelijk.

De toekomstige financiering van de Unie is te belangrijk om haar te beperken tot een boekhoudkundige exercitie. Het gaat hier om een bij uitstek politiek debat dat doorslaggevend zal zijn voor de slagvaardigheid van de Unie in de komende jaren.

Dit is ongetwijfeld niet de laatste kans voor goedkeuring van de financiële vooruitzichten. U moet echter wel beseffen dat het bereiken van een akkoord telkens moeilijker zal worden. Mocht aan het einde van uw beraadslagingen geen akkoord zijn bereikt, dan zal toch in ieder geval moeten worden gewerkt aan een begroting voor 2007. En u weet ook wat het Verdrag hierover bepaalt welke rol in dat geval toevalt aan het Europees Parlement.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

Dames en heren, geachte staatshoofden en regeringsleiders, ik wil niet afsluiten zonder mijn bijzondere dank uit te spreken aan Jean-Claude Juncker en het Luxemburgse voorzitterschap, dat altijd aanwezig is geweest in het Europees Parlement in de persoon van zijn voorzitter en zijn ministers, de heren Asselborn en Schmit. Zij hebben altijd goed geluisterd naar het Europees Parlement en hebben aangetoond bijzonder goed uit de voeten te kunnen met zeer complexe dossiers die al enkele jaren op een oplossing wachtten.

Ik wil hen ten overstaan van u allen hiervoor bedanken en hen veel succes wensen in de hoop dat zij de komende uren hun uitstekende werk van een passend sluitstuk zullen kunnen voorzien.
